

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
“ 11 ” * 01. 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 022 «Дизайн» (Графічний дизайн)

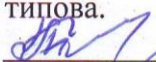
Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин зведено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0047/18
 (підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 18 р.

Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів спеціальності 022 «Дизайн» (графічний дизайн).

Розробники: Зайцева Вероніка Іванівна, Морозова Ольга Юріївна, викладачі кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «10» січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

 О. В. Школьна

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	9
III. Програма.....	10
IV. Система поточного та підсумкового контролю	14
V. Методи навчання	16
VI. Методичне забезпечення курсу	17
VII. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни	17
VIII. Рекомендована література	18
IX. Навчально-методична карта дисципліни	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу – набуття базових знань з дисципліни «Рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання (знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння: Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань. По завершенню семестру – екзамен.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу / навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення природи. Рисунки мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Початковим, впродовж курсу вивчають правильне зображення природи. По завершенні курсу студент володіє знаннями та навичками, володіє майстерністю в зображенні рослинного і тваринного світу.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками в рисунку предметного, рослинного і тваринного світу, побудови предметів на площині та у просторі;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИСУНОК»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь, спеціальність, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 2	Шифр та назва галузі знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна Рік підготовки – 1-й
Кількість модулів: 2		Семестр – 2 Лекцій: 0 год.
Кількість змістових модулів: 2	Шифр та назва спеціальності 022 «Дизайн» (графічний дизайн)	Практичні заняття: 28 год. Самостійна робота – 13 год.
Загальна кількість годин: 60 год.	Освітній рівень - перший (бакалаврський)	модульний контроль: 4 год. Семестровий контроль: 15 год. Форма контролю: екзамен

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовний модуль 1. Зображення форм рослинного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка.								
1.	Зображення форм рослинного світу. Натюрморт з вазоном.	10	4		4			
2.	Начерки різних видів дерев. Пейзаж (зарисовки).	10	4		4	13		
3.	Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні. Рисунок інтер'єра конструктивним методом.	10	6		6			
Разом		30	14		14	13	2	
Змістовний модуль 2. Зображення форм тваринного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка.								
4.	Конструктивний та тоновий рисунок опудала птаха.	12	6		6			
5.	Натюрморт з опудалом качки.	18	8		8			
Разом		30	14		14		2	15
Разом за навчальним планом		60	28		28	13	4	15

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ЗОБРАЖЕННЯ ФОРМ РОСЛИННОГО СВІТУ. ВИВЧЕННЯ ГРАМОТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ТА ЗАВЕРШЕННІ РИСУНКА

Мета і завдання навчального академічного рисунка.

Види рисунка. Довгостроковий рисунок та методична послідовність його виконання. Начерки та замальовки, їх мета і завдання. Зміст і завдання навчального академічного рисунка.

Поняття простої форми в процесі графічної діяльності. Аналіз природи за законами зорового сприйняття. Поняття складної форми предмета.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Зображення форм рослинного світу.

Натюрморт з вазою (4 год.)

Постановка: 2 – 3 предмети з різною фактурою поверхні, з головним композиційним центром – вазою.

Мета: вчитись рисунку рослин, удосконалення майстерності в передачі фактури поверхні.

Завдання: виконати творчу композицію в поєднанні живої рослини з предметами домашнього вжитку. Вирішити світлотональні переходи.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування предметів. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап роботи: виявлення об'єму предметів за допомогою світлотіні.

3 етап роботи: детальна проробка форми, головним чином ближнього плану.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 2. Начерки різних видів дерев. Пейзаж (зарисовки) (4 год.)

Постановка: зарисовки з натури.

Постановка: різні форми дерев, їх крони, гілки, стовбури, кущі та ін.

Мета: вчитись зображенню рослинного світу, проводити аналіз конструкції на рослинах, володіти технікою м'яких матеріалів.

Завдання: на невеличких аркушах паперу зробити начерки різних порід дерев та рослин. (10 начерків)..

Матеріали: М'які матеріали. Формат А-2.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка прозорим способом.

3 етап роботи: передача світлотіні в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Самостійна робота (13 год.)

Пейзаж (короткі зарисовки з натури).

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова зображення за правилами перспективи.
2. Детальна проробка форми.
3. Узагальнення форми за допомогою світлотіні.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 3. Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні.

Рисунок інтер'єра конструктивним методом (6 год.)

Постановка: нескладний інтер'єр з архітектурною деталлю.

Мета: вчитись будувати інтер'єр у фронтальній чи кутовій проекції.

Завдання: рисунок інтер'єра виконати прозорим, з чіткою конструктивною побудовою та просторовим вирішенням.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка з виявленням перших планів.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ЗОБРАЖЕННЯ ФОРМ ТВАРИННОГО СВІТУ. ВИВЧЕННЯ ГРАМОТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ТА ЗАВЕРШЕННІ РИСУНКА

Тема 4. Конструктивний та тоновий рисунок опудала птаха (6 год.)

Постановка: опудало птаха на тлі неяскравих драперій.

Мета: опанування нової графічної техніки-туш, перо, в передачі фактури поверхні.

Завдання: зрозуміти і передати «портрет» птаха. Знайти пропорційні співвідношення частин, світлотіньові переходи, «велику форму».

1 етап роботи: розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування зображення птаха. Виразність натури.

2 етап роботи: конструктивний аналіз форми птаха та його побудова.

3 етап роботи: передача фактури поверхні за допомогою легкої світлотіні.

4 етап роботи: етап узагальнення, використовуючи прийом «широкого бачення» корегується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 5. Натюрморт з опудалом качки (8 год.)

Постановка: опудало качки на тлі неяскравих драперій.

Мета: засвоєння технічних прийомів в майстерності олівцем.

Завдання: побудувати опудало качки з перспективним розташуванням на тлі неяскравих драперій, показати чисте володіння штрихом.

1 етап роботи: розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування предметів натюрморту. Конструктивна побудова.

2 етап роботи: конструктивний аналіз форми качки та побудова.

3 етап роботи: передача фактури поверхні. Світлотіньове рішення.

4 етап роботи: деталізована прорисовка зображення.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 4.1. – 4.3.

Таблиця 4.1

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	ЗМ №1		ЗМ №2	
			К-сть один.	Всього балів	К-сть один.	Всього балів
1	Відвідування лекцій	1	-	-	-	-
2	Відвідування практичних занять	1	7	7	7	7
3	Робота на практичному занятті	10	7	70	7	70
4	Виконання завдання для самостійної роботи (оцінюється як творча, за складністю)	20	1	20	-	-
5	МКР	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль			122		102	
Максимальна кількість балів (поточний контроль)			224			
Коефіцієнт визначення успішності			3,73			
Максимальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта без урахування підсумкового тесту (екзамену)			60			
Підсумковий тест (екзамен)			40			
Підсумковий рейтинговий бал			100			

Таблиця 4.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта без підсумкового тесту (екзамену)	Екзамен	Загальна сума балів
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	МКР	T4	T5	МКР					
22	22	53	25	33	44	25	224	3,73	60	40	100
122				102							

Таблиця 4.3

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ методичний фонд.
- ✓ роботи студентів з фонду.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. - 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. . (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

Додаткова

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А.Барщ - М . : Искусство, 1970. -164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутов – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М . : Просвещение, 1995.- 239 с.
3. Ратнічин В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. - К.: Вища школа,1977. -90 с.

4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева - М.: Высшая школа, 1991.-344 с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка./ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение,-1983.-240 с.

ІХ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

Разом: 60 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 13 год.,
модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 15 год., екзамен

Модулі	Змістовий модуль І			Змістовий модуль ІІ	
Назва модуля	Зображення форм рослинного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка			Зображення форм тваринного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка	
Кількість балів за модуль	122 б.			102 б.	
Теми практичних занять	Зображення форм рослинного світу. Натюрморт з вазоном (22 бали)	Начерки різних видів дерев. Пейзаж (зарисовки) (22 бали)	Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні. Рисунок інтер'єра конструктивним методом (33 бали)	Конструктивний та тоновий рисунок опудала птаха (33 бали)	Натюрморт з опудалом качки (44 бали)
Самостійна робота		Пейзаж (короткі зарисовки з натури) (20 балів)			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)	
Форма поточного контролю	Екзамен				
Підсумковий рейтинговий бал	Разом: 224 балів (коефіцієнт успішності: 3,73) Екзамен - 40 балів (40 %) $3,73 \cdot n + 40 = 100$ балів				